

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної та соціальної психології

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
на базі повної загальної середньої освіти
напряму 6.010106 – «Соціальна педагогіка»
(заочної форми навчання)

Луцьк – 2014

УДК [159.922.(075.8)]
ББК 88.5я73-9

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 4 від 18 грудня)

Рецензенти:

Іванашко О. Є. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Кульчицька А. В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Мудрик А. Б.

Соціальна психологія : робоча програма нормативної навчальної дисципліни підготовки бакалавра на базі повної загальної середньої освіти напрямку 6.010106 – «Соціальна педагогіка» заочної форми навчання / Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 20 с.

М 89 Навчально-методичні матеріали до курсу побудовані з урахуванням того, що частина матеріалу з курсу вивчається студентами самостійно. За умов, що на лекції відведена незначна кількість годин, то цей вид навчальної діяльності передбачає ознайомлення студентів лише із основними категоріями і поняттями, методами та психологічними теоріями предмета.

Виходячи з цього, в навчально-методичному виданні пропонується виклад тем курсу, основні тези теми, основні положення до теми, завдання для самостійної роботи студентів. Завдання сформульовані таким чином, щоб можна було засвоїти основні категорії соціальної психології, історичні передумови і перспективи розвитку соціальної психології, її напрями та галузі, структуру, задачі та методи науки, її міждисциплінарні зв'язки з іншими науками та оволодіти практичними навичками проведення соціально-психологічних досліджень з використанням основних методів цієї дисципліни.

Для цілісного уявлення про навчальний курс у навчально-методичному виданні представлені тематичні огляди лекційного курсу, теоретичні матеріали, питання для практичних занять, тестові завдання для складання заліку та перелік літературних джерел, рекомендованих для опрацювання.

Рекомендовано студентам заочної форми навчання напрямку 6.010106 – «Соціальна педагогіка» на базі повної загальної середньої освіти.

УДК [159.922.(075.8)]
ББК 88.5я73-9

М-89

© Мудрик А.Б., 2014.
© Східноєвропейський національний
Університет імені Лесі Українки, 2014

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	4
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
Програма навчальної дисципліни.....	7
Структура навчальної дисципліни.....	10
Теми практичних занять.....	11
Самостійна робота.....	12
Індивідуальні завдання.....	14
Методи навчання.....	15
Методи та засоби діагностики успішності навчання.....	15
Розподіл балів, які отримують студенти.....	15
Методичне забезпечення.....	16
Список джерел.....	16

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «бакалавр» на базі повної загальної середньої освіти за напрямом підготовки – 0101 Педагогічна освіта, спеціальності 6.010106 – «Соціальна педагогіка» заочної форми навчання.

Курс «Соціальна психологія» є одним із перших курсів психологічних дисциплін, що читаються у студентів педагогічних спеціальностей. Тому цей курс є основою для подальшого вивчення студентами інших психолого-педагогічних дисциплін. Курс має **міждисциплінарні зв'язки** з такими дисциплінами: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Етнопсихологія» та ін.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання на базі неповної вищої освіти
Кількість кредитів – 3,5	0101 Педагогічна освіта	нормативна
	6.010106 – Соціальна педагогіка	
Змістових модулів – 3	соціальна педагогіка	Рік підготовки – 1
ІНДЗ: є		Семест – 2
Загальна кількість годин – 126		Лекції – 6 год.
		Практичні (семінари) – 2 год.
	Самостійна робота – 58 год.	
	бакалавр	Індивідуальна робота – 60 год.
		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна психологія» є оволодіння психологічними знаннями для успішного вивчення подальших теоретичних, практичних та прикладних навчальних курсів соціально-психологічного циклу. В процесі вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти основні категорії соціальної психології, історичні передумови і перспективи розвитку соціальної психології, її напрями та галузі, структуру, задачі та методи науки, її міждисциплінарні зв'язки з іншими науками. Курс надає студентам можливість отримати комплекс теоретичних знань у галузі соціальної психології та оволодіти практичними навичками проведення соціально-психологічних досліджень з використанням основних методів цієї дисципліни.

Курс «Загальна психологія» складається з 3 змістових модулів, які розкривають зміст дисципліни.

Завданнями курсу «Соціальна психологія» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- предмету, об'єкту, завдань, напрямів, галузей й методів соціальної психології;
- історії становлення та перспективи розвитку соціальної психології;
- методологічних проблем соціально-психологічних досліджень;
- психології малих і великих соціальних груп;
- соціально-психологічних характеристик особистості та соціальних впливів (соціалізація, спілкування, соціальна установка, соціальний конфлікт, соціальний стереотип, соціальні ролі, гендер, гендерний стереотип).

Вимоги до знань й умінь студентів.

Після вивчення курсу «Загальна психологія» студенти повинні

знати:

- предмет, завдання, методи науки;

- основний категоріально-понятійний апарат дисципліни;
- етапи становлення соціальної психології як науки;
- соціально-психологічні характеристики особистості та соціальних впливів (соціалізація, спілкування, соціальна установка, соціальний конфлікт, соціальний стереотип, соціальні ролі, гендер, гендерний стереотип);

вміти :

- вільно володіти категоріально-понятійним апаратом дисципліни;
- використовувати різні методи діагностичної роботи для вивчення й аналізу соціально-психологічних явищ.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 126 години / 3,5 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

«Соціальна психологія як наукова дисципліна, її предмет, об'єкт, завдання та методи»

ТЕМА 1. Становлення соціальної психології як самостійної науки.

Предмет, завдання та методи соціальної психології

Соціальна психологія як самостійна галузь наукового знання.

Поняття соціальної психології.

Об'єкт і предмет соціальної психології. Дискусії з приводу предмета соціальної психології.

Виникнення та становлення соціальної психології. Етапи розвитку соціальної психології як науки.

Соціальна психологія як наука, що вивчає соціальну психіку, або масовидність явища психіки.

Зв'язок соціальної психології з іншими науками. Галузі соціальної психології. Місце соціальної психології у системі наукового знання.

Предмет соціальної психології як закономірності поведінки та діяльності людей, зумовлені включенням їх до соціальних груп, а також психологічні характеристики цих груп.

Психологічні школи і їх теорії в рамках соціальної психології: Функціоналізм (Ч. Дарвін, Г. Спенсер, Д. Дьюї, Д. Енджелл, Г. Керр та ін.).

Біхевіоризм (І. В. Павлов, В. М. Бехтерев, Д. Уотсон, Б. Скіннер та ін.).

Психоаналітичний напрям (З. Фрейд, К. Юнг і А. Адлер та ін.).

Гуманістична психологія (Г. Оллпорт, А. Маслоу, К. Роджерс та ін.).

Когнітивизм (Ж. Піаже, Дж. Брунер, Р. Аткинсон та ін.).

Методологічні основи соціально-психологічного дослідження: загальна методологія, часткова спеціальна методологія, сукупність конкретних методів, методик і процедур. Методи соціальної психології.

Змістовий модуль 2

«Соціально-психологічна характеристика особистості.

Спілкування як соціально-психологічне явище.

Соціалізація особистості»

**Тема 2. Соціально-психологічна характеристика особистості.
Спілкування як соціально-психологічне явище. Соціалізація особистості**

Поняття особистості у психології.

Соціально-психологічні особливості особистості.

Фактори формування особистості. Роль макросередовища та мікросередовище у формуванні особистості.

Структура особистості.

Поняття спілкування в соціальній психології.

Спілкування як передача інформації (комунікативний аспект спілкування); взаємодія (інтерактивний аспект спілкування); розуміння і пізнання людьми один одного (перцептивний аспект спілкування).

Види спілкування. Рівні спілкування. Функції спілкування.

Засоби спілкування. Класифікації невербальних засобів спілкування

Проксемічні характеристики спілкування.

Змістовий модуль 3

«Визначення та характеристика соціальних груп.

Проблематика малої групи в соціальній психології.

Великі соціальні групи»

**Тема 3. Визначення та характеристика соціальних груп.
Проблематика малої групи в соціальній психології. Великі соціальні групи**

Поняття малої групи у соціальній психології. Класифікація малих груп.

Основні напрямки дослідження малих груп.

Поняття лідерства і керівництва. Теорії лідерства. Стилі лідерства.

Поняття референтної групи у соціальній психології. Функції референтної групи.

Великі соціальні групи Психологія нації. НАТО, як стихійно організована група.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ. (Семін.)	Інд.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. «Соціальна психологія як наукова дисципліна, її предмет, об'єкт, завдання та методи»					
Тема 1. Становлення соціальної психології як самостійної науки. Предмет, завдання та методи соціальної психології	20	2	2	18	20
Разом за змістовим модулем 1	42	2	2	18	20
Змістовий модуль 2. «Соціально-психологічна характеристика особистості. Спілкування як соціально-психологічне явище. Соціалізація особистості»					
Тема 2. Соціально-психологічна характеристика особистості. Спілкування як соціально-психологічне явище. Соціалізація особистості	26	2		20	20
Разом за змістовим модулем 2	42	2		20	20
Змістовий модуль 3. «Визначення та характеристика соціальних груп. Проблематика малої групи в соціальній психології. Великі соціальні групи»					
Тема 3. Визначення та характеристика соціальних груп. Проблематика малої групи в соціальній психології. Великі соціальні групи	26	2		20	
Разом за змістовим модулем 3	42	2		20	20
Усього годин	126	6	6		60

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Становлення соціальної психології як самостійної науки. Предмет, завдання та методи соціальної психології</p> <p>1. Передумови виникнення соціальної психології.</p> <p>2. Оформлення соціальної психології у самостійну науку. Предмет, об'єкт, завдання соціальної психології.</p> <p>3. Розвиток та становлення американської соціальної психології.</p> <p>4. Розвиток та становлення західноєвропейської соціальної психології.</p> <p>5. Розвиток та становлення радянської соціальної психології.</p> <p>6. Витоки української соціально-психологічної думки. Становлення та перспективи розвитку соціальної психології в Україні.</p> <p>7. Розвиток соціально-психологічної думки українськими вченими в еміграції.</p>	2
2	Разом	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1. Становлення соціальної психології як самостійної науки. Предмет, завдання та методи соціальної психології</p> <p>1. Соціальна психологія як самостійна галузь наукового знання.</p> <p>2. Поняття соціальної психології.</p> <p>3. Об'єкт і предмет соціальної психології. Дискусії з приводу предмета соціальної психології.</p> <p>4. Виникнення та становлення соціальної психології. Етапи розвитку соціальної психології як науки.</p> <p>5. Соціальна психологія як наука, що вивчає соціальну психіку, або масовидність явища психіки.</p> <p>6. Зв'язок соціальної психології з іншими науками.</p> <p>Галузі соціальної психології. Місце соціальної психології у системі наукового знання.</p> <p>7. Предмет соціальної психології як закономірності поведінки та діяльності людей, зумовлені включенням їх до соціальних груп, а також психологічні характеристики цих груп.</p> <p>8. Психологічні школи і їх теорії в рамках соціальної психології:</p> <p>8.1. Функціоналізм (Ч. Дарвін, Г. Спенсер, Д. Дьюї, Д. Енджелл, Г. Керр та ін.).</p> <p>8.2. Біхевіоризм (І. В. Павлов, В. М. Бехтерев, Д. Уотсон, Б. Скіннер та ін.).</p> <p>8.3. Психоаналітичний напрям (З. Фрейд, К. Юнг і А. Адлер та ін.).</p>	20

	<p>8.4. Гуманістична психологія (Г. Оллпорт, А. Маслоу, К. Роджерс та ін.).</p> <p>8.5. Когнітивизм (Ж. Піаже, Дж. Брунер, Р. Аткинсон та ін.).</p> <p>9. Методологічні основи соціально-психологічного дослідження: загальна методологія, часткова спеціальна методологія, сукупність конкретних методів, методик і процедур.</p> <p>10. Методи соціальної психології.</p>	
2	<p>Тема 2. Соціально-психологічна характеристика особистості. Спілкування як соціально-психологічне явище. Соціалізація особистості</p> <p>1. Поняття особистості у психології.</p> <p>2. Соціально-психологічні особливості особистості.</p> <p>3. Фактори формування особистості. Роль макросередовища та мікросередовища у формуванні особистості.</p> <p>4. Структура особистості.</p> <p>5. Поняття спілкування в соціальній психології.</p> <p>6. Спілкування як передача інформації (комунікативний аспект спілкування); взаємодія (інтерактивний аспект спілкування); розуміння і пізнання людьми один одного (перцептивний аспект спілкування).</p> <p>7. Види спілкування. Рівні спілкування. Функції спілкування.</p> <p>8. Засоби спілкування. Класифікації невербальних засобів спілкування</p> <p>9. Проксемічні характеристики спілкування.</p>	20
3	<p>Тема 3. Визначення та характеристика соціальних груп. Проблематика малої групи в</p>	20

	<p>соціальної психології. Великі соціальні групи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття малої групи у соціальної психології. 2. Класифікація малих груп. 3. Основні напрямки дослідження малих груп. 4. Поняття лідерства і керівництва. Теорії лідерства. Стили лідерства. 5. Поняття референтної групи у соціальної психології. Функції референтної групи. 6. Великі соціальні групи 7. Психологія нації. 8. Натовп, як стихійно організована група. 	
4	Разом	60

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студента є формою навчального навантаження, спрямованого на виявлення та розвиток його творчих здібностей, шляхом індивідуального підходу. Індивідуальна робота передбачає виконання студентами індивідуально-дослідного проекту, котрий враховується під час визначення оцінки.

ІНДЗ включає такі завдання:

Завдання 1. Складання та ведення протягом вивчення курсу власного термінологічного словника. У словник заносяться поняття, визначення та терміни з тем, що вивчаються. По завершенню аудиторних занять із курсу буде визначений час для складання ІНДЗ. На цьому занятті студентам слід в усній формі (без допомоги конспекту) продемонструвати знання базових понять і категорій «Соціальної психології».

8. Методи навчання

Методами організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів є як традиційні, так і нетрадиційні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові та дослідницькі.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Контроль за видами діяльності студентів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем (контрольні роботи), виконанням ІНДЗ.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Під час проведення практичних занять проводиться *поточний контроль* у письмовій формі або усного фронтального опитування.

Залік буде виставлений за умови, що студент успішно виконав усі види навчальної діяльності, передбачені навчальним планом та програмою.

Шкала оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно (для заліку – зараховано)	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді
Добре (для заліку – зараховано)	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно

	розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, самостійно виправляти допущені помилки, добирати аргументи для підтвердження думок
Задовільно (для заліку – зараховано)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу (репродуктивний рівень), виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
Незадовільно (для заліку – не зараховано (з можливістю повторного складання))	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів (чи на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів), що становлять незначну частину навчального матеріалу

11. Методичне забезпечення

1. Мудрик А. Б. Соціально-психологічна діагностика : метод. рек. до самост. та індивід. роботи студ. / уклад. А. Б. Мудрик ; Східноєвропейський нац. ун-т імені Лесі Українки, Ф-т психології, Каф. заг. та соц. психології. – Луцьк : ССНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 45 с.

2. Мудрик А. Б. Загальна психологія : навч-метод. матеріали до курсу/ Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа–Друк, 2013. – 37 с.

3. Мудрик А. Б. Соціальна психологія : навч-метод. матеріали до курсу/ Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа–Друк, 2013. – 44 с.

4. Розвиток лідерських якостей : програма тренінгу/ Алла Богданівна Мудрик, Христина Юрійвна Шишкіна. – Луцьк : Вежа–Друк, 2013. – 120 с.

5. Мудрик А. Б. Соціальна психологія : навч-метод. матеріали до курсу (для спеціальності «Соціальна педагогіка» на базі неповної вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» заочної форми навчання) / Алла Богданівна Мудрик. – Луцьк : Вежа–Друк, 2013. – 44 с.

6. Мудрик А. Б. Виробнича соціально-діагностична практика : робоча програма / Алла Богданівна Мудрик, Тетяна Миколаївна Павлюк, – Луцьк : Вежа–Друк, 2013. – 36 с.

12. Список джерел

Основна література

1. Андреева Г. М. Социальная психология. / Г. М. Андреева – М. : Аспект Пресс, 1996. – 376 с.

2. Аронсон Э., Уилсон, Эйкерт Р. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме. / Э. Аронсон, Уилсон, Р. Эйкерт. – СПб : Прайм Еврознак; М. : Олма-Пресс, 2004. – 280 с.

3. Аронсон Элиот. Общественное животное. Введение в социальную психологию. / Элиот Аронсон – СПб. : Проим Еврознак, 2006. – 416 с.

4. Бaley С. Вибрані праці з соціальної і педагогічної психології. / С. Бaley. – Тернопіль, 1995. – 46 с.

5. Гапон Н. Соціальна психологія : Навчальний посібник. / Н. Гапон. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 366 с.

6. Коваленко А. Б., Корнев М. Н. Соціальна психологія. / А. Б. Коваленко, М. Н. Корнев – К., 2006. – 280 с.

7. Козляковський П. А. Соціальна психологія : Курс лекцій. Практикум. Хрестоматія. / П. А. Козляковський. – Миколаїв : Вид. держ. ун-т, 2005. – 424 с.

8. Кричевский Р. Л., Дубовская Е. М. Психология малой группы: теоретический и прикладной аспекты. / Р. Л. Кричевский, Е. М. Дубовская. – М. : Междунар. педагогическая академия, 1991. – 240 с.
9. Майерс Дэвид. Социальная психология / Дэвид Майерс. – СПб. : Питер, 1997. – 688 с.
10. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник / В. В. Москаленко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 624 с.
11. Ойстер Кэрол. Социальная психология групп. / Кэрол Ойстер – СПб. : Проим Еврознак; М. : Олма-Пресс, 2004. – 214 с.
12. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник / Лідія Ернестівна Орбан-Лембрик. – К. : Либідь, 2004 – Кн. 1 : Соціальна психологія особистості і спілкування. – 2004. – 573 с.
13. Реян А. А., Коломинский Я. Л. Социальная педагогическая психология / А. А. Реян, Я. Л. Коломинский. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 416 с.
14. Робер М., Тильман Ф. Психология индивида и группы. / М. Робер, Ф. Тильман – М. : Прогресс, 1998. – 256 с.
15. Семиченко В. А. Психология социальных отношений. / В. А. Семиченко. – К. : Магистр, 1999. – 168 с.
16. Современная зарубежная социальная психология. Тексты. // под ред. Г. М. Андреевой, Н. Н. Богомоловой, Л. А. Петровской. – М. : МГУ, 1984. – 254 с.
17. Тейлор Д. Социальная психология. / Д. Тейлор – СПб. : Питер, 2004. – 468 с.

Додаткова література

18. Варій М. Й. Соціальна психіка нації. / М. Й. Варій. – Львів : СПОЛОМ, 2002. – 184 с.
19. Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Стать та сексуальність: Психологічний ракурс. / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Нова книга – Богдан, 1999. – 383 с.

20. Джонсон Д. Соціальна психологія. Тренінг міжособистісного спілкування. / Д. Джонсон. – К. : Академія, 2003. – 288 с.
21. Милграм С. Экспериментальная социальная психология. / С. Милграм. – СПб : Питер, 2000. – 400 с.
22. Морено Я.-Л. Социометрия: Экспериментальный подход и наука об обществе. / Я.-Л. Морено. – М. : Академический проект, 2001. – 416 с.
23. Лебон Г. Психология масс. / Г. Лебон. – Мн. : Харвест, М.: АСТ, 2000. – 320 с.
24. Левин К. Разрешение социальных конфликтов. / К. Левин. – СПб. : Речь, 2000. – 408 с.
25. Пайнс Э., Маслач К. Практикум по социальной психологии. / Э. Пайнс, К. Маслач – СПб. : Питер Ком, 2000. – 380 с.
26. Чалдини Р. Социальное влияние. / Р. Чалдини. – СПб. : Питер Ком, 1998. – 338 с.
27. Чалдини Р., Коник Д., Нейберг С. Агрессия: Лидерство. Альтруизм. Конфликт. Группы. / Р. Чалдини, Д. Коник, С. Нейберг –СПб. : Прайм Еврознак, 2002. – 256 с.

Навчально-методичне видання

Алла Богданівна Мудрик

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ :
РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
на базі повної загальної середньої освіти
напряму 6.010106 – «Соціальна педагогіка»
(заочної форми навчання)

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. Папір офс. Гарн. Таймс. Друк цифровий.
Обсяг 1,18 ум. друк.арк., 1,14 обл.-вид.арк. Тираж 100 пр.
Зам. 1267. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. 29-90-65)
Свідоцтво Держ. комітету телебачення і радіомовлення України
ДК № 4039 від 08.04.2011 р.